

Konkurrenceevnerådet (forskning og rum) den 23. maj 2025

SAMLENOTAT TIL FOLKETINGETS EUROPAUDVALG

Indhold

Forskning

Punkt 6: Udveksling af synspunkter om midtvejsevalueringen af Horisont
Europa for at drøfte de lærte erfaringer og vejen mod det næste
rammeprogram 2

Punkt 7: Rådshenstilling om den kommende politiske dagsorden for det
Europæiske Forskningsrum for perioden 2025-2027 5

Punkt 8: Rådskonklusioner om optag af kunstig intelligens i forskning..... 9

9. maj 2025

**Uddannelses- og
Forskningsministeriet**
Forskning, Innovation og
Internationalt samarbejde

Rum

Punkt 9: Udveksling af synspunkter om anvendelse af rumbaseret data til
øget resiliens, sikkerhed og krisehåndtering i EU 12

Punkt 10: Rådskonklusioner om anvendelse af jordobservationsdata fra
satellitkonstellationer til civilbeskyttelse og krisestyring 14

Bredgade 40-42
1260 København K
Tel. 3392 9700

www.ufm.dk

CVR-nr. 1680 5408

Ref.-nr.
524171

Punkt 6: Udveksling af synspunkter om midtvejsevalueringen af Horisont Europa for at drøfte de lærte erfaringer og vejen mod det næste rammeprogram for forskning og innovation

- Politisk drøftelse
- Nyt notat

KOM-dokument foreligger ikke.

1. Resumé

Det polske formandskab ønsker med denne politiske drøftelse at sætte fokus på, hvordan erfaringerne fra midtvejsevalueringen af rammeprogrammet Horisont Europa kan bruges i implementeringen af det nuværende rammeprogram og i udarbejdelsen af det efterfølgende rammeprogram.

Regeringen bakker op om drøftelsen og behovet for at se på, hvordan erfaringerne fra Horisont Europa kan bruges i det videre arbejde hen mod efterfølgeren til Horisont Europa uden at foregribe de forestående forhandlinger om EU's flerårige finansielle ramme og EU's budget.

2. Baggrund

Europa-Kommissionen har den 30. april 2025 offentliggjort midtvejsevalueringen af Horisont Europa for perioden 2021-2023 – "Horisont Europe: Forskning og innovation i hjertet af konkurrenceevnen". Midtvejsevalueringen består af flere dele, herunder en meddelelse, som fokuserer på de politiske budskaber fra evalueringen samt en større rapport, som evaluerer alle de enkelte delprogrammer i Horisont Europa.

I en meddelelse fra den 11. februar om EU's kommende flerårige finansielle ramme (MFF'en) efter 2027 annoncerede Europa-Kommissionen en europæisk konkurrenceevnefond, som skal understøtte strategiske sektorer og udviklingen af kritiske teknologier. Europa-Kommissionen har i meddelelsen åbnet muligheden for, at det næste rammeprogram for forskning og innovation i en eller anden form vil indgå som en del af konkurrenceevnefonden. Den konkrete arkitektur for konkurrenceevnefonden, samt hvilke forsknings- og innovationselementer der vil indgå i fonden, var ikke en del af meddelelsen og er stadig uklart.

3. Formål og indhold

Det polske formandskab ønsker med denne politiske drøftelse at sætte fokus på, hvordan erfaringer fra Horisont Europa kan bruges i den videre implementering af rammeprogrammet og i udarbejdelsen af efterfølgeren til Horisont Europa. Diskussionsoplægget fra det polske formandskab fremhæver en række væsentlige resultater fra midtvejsevalueringen af Horisont Europa. Det fremhæves bl.a., at halvdelen af bevillingsmodtagere har indikeret, at deres projekter ikke var blevet realiseret uden finansiering fra Horisont Europa, og at rammeprogrammet bidrager til økonomisk vækst og beskæftigelse samt til at tiltrække talent. Det polske formandskab peger i diskussionsoplægget også på positive resultater fra midtvejsevalueringen om det Europæiske Forskningsråd og det Europæiske Innovationsråd. Det fremhæves, at projekter under de to instrumenter har skabt videnskabelige gen-

nembrud og store fremskridt samt øget den økonomiske vækst i Europa. Formandskabets diskussionsoplæg henviser også til Europa-Kommissionens nye plan om at investere i teknologier til dobbelt anvendelse under det Europæiske Innovationsråd jf. Europa-Kommissionens hvidbog for det europæiske forsvar.

Diskussionsoplægget opsummerer ligeledes fremhævede udfordringer fra midtvejsevalueringen, herunder behovet for at reducere administrative byrder for ansøgere og at forenkle rammeprogrammet samt støtte bedre brug af forskningsresultater. Den indre innovationskløft i Europa mellem medlemsstaterne fremhæves også som en vedvarende udfordring, der skal adresseres i efterfølgeren til Horisont Europa.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Ikke relevant.

5. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant, da der er tale om en politisk drøftelse.

6. Gældende dansk ret

Den politiske drøftelse medfører ingen konsekvenser for gældende dansk ret.

7. Konsekvenser

Sagen medfører i sig selv ingen konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, erhvervslivet, miljøet eller beskyttelsesniveauet, og den forventes heller ikke at lede til beslutninger, der kan få økonomiske konsekvenser. Der vil blive foretaget en særskilt vurdering, såfremt der bliver fremlagt forslag fra Europa-Kommissionen.

8. Høring

Samlenotatet har været i høring i EU-specialudvalget for forskning med frist den 2. maj 2025.

Danske Professionshøjskoler har afgivet følgende bemærkninger:

"Danske Professionshøjskoler deler regeringens opfattelse af, at det er vigtigt at bruge erfaringerne fra det nuværende rammeprogram til at forsætte de succesfulde dele af rammeprogrammet, fjerne eller tilrette de mindre fungerende dele, samt til at undersøge mulige forenklingstiltag. "

"Danske Professionshøjskoler vil dog gøre opmærksom på følgende: I en situation hvor der er stærkt fokus på forskningens bidrag til EU's konkurrenceevne, men hvor *"knowledge valorisation"* ofte primært knyttes til ord og sætninger som: *"patented inventions"*, *"bring ERC-funded ideas from the laboratory and academia to the business world"*, og *"market take-up"*, vil Danske Professionshøjskoler gerne gøre opmærksom på, at implementerings- og uddannelsesforskning i høj grad bidrager til at skabe fundamentet for den langsigtede konkurrenceevne, da forskningen kan bidrage til mere effektiv anvendelse af ny viden og teknologi. Derfor bør denne type forskning fortsat (og i højere grad end tidligere) prioriteres i den kommende budgetperiode, selvom hverken midtvejsevalueringen eller det øgede fokus på konkurrenceevne beskæftiger sig meget med denne del."

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der forventes bred opbakning blandt medlemsstaterne til drøftelsen.

10. Regeringens generelle holdning

Regeringen bakker op om drøftelsen og behovet for at se på, hvordan erfaringerne fra Horisont Europa kan bruges i det videre arbejde hen mod efterfølgeren til Horisont Europa, så længe drøftelsen ikke foregriber de forestående forhandlinger om EU's flerårige finansielle ramme og EU's budget.

Regeringen finder det vigtigt at lære fra erfaringerne fra det nuværende ramme-program og at bringe dem i spil i de kommende forhandlinger om EU's flerårige finansielle ramme, hvor regeringen bakker op om en modernisering og simplificering af EU-budgettet.

Regeringen understreger, at højtkvalitetsforskning og internationalt samarbejde forsat skal være de bærende principper i efterfølgeren til Horisont Europa. Regeringen ser også et behov for en større forenkling af rammeprogrammet for at sikre bredere deltagelse, herunder særligt i innovationsdelene af rammeprogrammet.

11. Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt for Folketingets Europaudvalg.

Punkt 7: Rådshenstilling om den kommende politiske dagsorden for det Europæiske Forskningsrum for perioden 2025-2027

- Vedtagelse
- Nyt notat

KOM (2025) 62

1. Resumé

Det polske formandskab har på baggrund af forslag fremsat af Europa-Kommissionen forhandlet en rådshenstilling om den kommende politiske dagsorden for det Europæiske Forskningsrum (ERA) for perioden 2025-2027. Rådshenstillingen indeholder forslag til de politiske målsætninger for ERA samt en beskrivelse af de strukturelle udspil og aktiviteter under ERA for den pågældende periode.

Rådshenstillingen er på dagsordenen for rådsmødet (forskning og rum) den 23. maj 2025 med henblik på vedtagelse. Regeringen støtter vedtagelsen af rådshenstillingen.

2. Baggrund

Formandskabet har på baggrund af forslag fremsat af Europa-Kommissionen forhandlet en rådshenstilling om den kommende politiske dagsorden for det Europæiske Forskningsrum (ERA) for perioden 2025-2027.

Sagen forventes på dagsordenen for rådsmødet (forskning og rum) den 23. maj 2025 med henblik på vedtagelse. Rådet træffer beslutning med enstemmighed. Europa-Parlamentet skal ikke høres.

ERA er et samarbejde på EU-niveau mellem EU-medlemsstater, Europa-Kommissionen og interessenter, hvor formålet er at skabe optimale rammebetingelser for et indre marked for forskning og innovation i EU. Der bliver under ERA udarbejdet politiske dagsordener for samarbejdet over toårige perioder, hvor den sidste dagsorden blev vedtaget for perioden 2022-2024.

Europa-Kommissionen offentliggjorde deres forslag til en rådshenstilling for den politiske dagsorden for ERA for perioden 2025-2027 den 28. februar 2025. Forslaget fra Europa-Kommissionen er struktureret ud fra tre afsnit: i) det politiske narrativ for perioden, ii) de konkrete udspil og aktiviteter i dagsordenen og iii) et bilag med beskrivelser af de enkelte udspil og aktiviteter. Det politiske narrativ fremsætter de nuværende udfordringer i det europæiske forskningslandskab og målsætningerne for ERA i den pågældende periode. I det andet afsnit af dagsordenen har Europa-Kommissionen konkret foreslået 14 strukturelle udspil, som er langsigtede udspil inden for områder som åben forskning, forskningsinfrastruktur og forskningskarrrier. Det andet afsnit af dagsordenen indeholder også forslag til otte ERA-aktiviteter, som er konkrete aktiviteter til afslutning inden for perioden af dagsordenen. Alle udspil og aktiviteter i dagsordenen implementeres hos medlemsstaterne på frivillig basis.

De konkrete strukturelle udspil i forslaget til dagsordenen er:

- Styrke åben forskning via deling af data.
- Styrke forskningsinfrastrukturers adgang, bæredygtighed og modstandsdydgtighed under ERA.
- Styrke ligestilling under ERA.
- Indsatser for at gøre forskningskarrierer mere attraktive og bæredygtige.
- Reformere evalueringen af forskning.
- Opskalering af aktiviteter og muligheder for vidensoverførsel mellem forskere og virksomheder.
- En global tilgang til forskning og innovation.
- Etablere strategiske energiteknologier som et nøgleelement i ERA.
- Styrke dialogen mellem aktører i forsknings- og innovationslandskabet og udvikle europæiske økosystemer.
- Styrke den offentlige tillid til forskning.
- Forbedre EU-adgangen til forskning af høj kvalitet.

De konkrete ERA-aktiviteter i forslaget til dagsordenen er:

- Opnå lige muligheder i åben forskning.
- Videreudvikle det europæiske økosystem for videnskab som bidrag til politikudvikling.
- Facilitere og accelerere en ansvarlig brug af kunstig intelligens i forskning.
- Styrke forskningssikkerhed.
- Accelerere investeringer i forskning og innovation.
- Accelerere nye metodologier for at avancere biomedicinsk forskning og test af nye medicinske produkter og værktøjer.
- Udvikle en fælles ramme for en europæisk tilgang til integritet og etik i forbindelse med nuværende samfundsudfordringer.
- Styrke forskning og innovation i Europa ved at implementere nye tilgange til ledelse i forskning.

3. Formål og indhold

Det endelige forslag til rådshenstillingen fra formandskabet bygger videre på den samme struktur som i forslaget fra Europa-Kommissionen, hvor ERA-dagsordenen indeholder tre afsnit: i) det politiske narrativ for perioden, ii) de konkrete udspil og aktiviteter i dagsordenen og iii) et bilag med dybdegående beskrivelser af de enkelte aktiviteter.

I det politiske narrativ i rådsanbefalingerne fokuseres der særligt på, hvordan ERA-dagsordenen skal bidrage til at styrke EU's konkurrenceevne og strategiske autonomi ved at koordinere investeringer og reformer inden for forskning og innovation på EU-niveau. Det politiske narrativ indeholder også et særligt fokus på at styrke EU's forskning af høj kvalitet via en forbedring af forskningskarrierer, adgang til forskningsinfrastrukturer samt mobilitet for forskere og viden på tværs af landegrænser i Europa.

Det andet afsnit i formandskabets forslag indeholder de tilsvarende 14 strukturelle udspil og otte ERA-aktiviteter som i det første forslag til ERA-dagsordenen fra Europa-Kommissionen. Afsnittet er blevet struktureret ud fra fire prioritetsområder: i) etableringen af et funktionelt indre marked for viden, ii) fælles implementering af

den grønne og digitale omstilling samt at finde fælles løsninger på andre samfundsudfordringer, iii) styrket adgang til forskning af høj kvalitet og innovation på tværs af EU samt forberede forbindelserne mellem innovationsøkosystemer i Europa og iv) fremme avancerede forsknings- og innovationsinvesteringer og reformer.

Bilaget i udkastet til dagsordenen er struktureret ud fra de samme prioritetsområder, hvor der er beskrivelser af de enkelte strukturelle udspil og ERA-aktiviteter under deres tilknyttede prioritetsområder.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Ikke relevant.

5. Nærhedsprincippet

Der redegøres ikke for nærhedsprincippet i denne sammenhæng, da rådshenstillingen ikke er juridisk bindende.

6. Gældende dansk ret

Ikke relevant.

7. Konsekvenser

Vedtagelsen af rådshenstillingen har ikke lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser.

8. Høring

Samlenotatet har været i høring i EU-specialudvalget for forskning med frist den 2. maj 2025.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der forventes at være opbakning til vedtagelsen af rådshenstillingen.

10. Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen støtter vedtagelsen af rådshenstillingen. Regeringen er enig i, at det forsat er vigtigt at sikre de rigtige rammebetingelser for mobiliteten af forskere og viden på tværs af landegrænser i EU. Regeringen støtter også opbygningen af stærke europæiske økosystemer for forskning og innovation med adgang til infrastrukturen samt en større koordinering af forsknings- og innovationsindsatser på tværs af medlemsstater.

Generelt anser regeringen det for vigtigt, at den nye politiske dagsorden for ERA er blevet fokuseret med færre ERA-aktiviteter end den forrige dagsorden. Regeringen har gennem forhandlingerne understreget, at dagsordenen blot bør indeholde ERA-aktiviteter med støtte fra minimum 50 procent af medlemsstater for at sikre national opbakning og politisk ejerskab over aktiviteterne under ERA.

Endelig understreger regeringen vigtigheden af, at rådshenstillingen stadig implementeres på frivillig basis i medlemsstaterne, samt at rådsanbefalingerne ikke forgriber de forestående forhandlinger om EU's flerårige finansielle ramme og EU's budget.

11. Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt for udvalget.

Punkt 8: Rådskonklusioner om optag af kunstig intelligens i forskning

- Vedtagelse
- Nyt notat

KOM-dokument foreligger ikke.

1. Resumé

Det polske formandskab har fremlagt udkast til rådskonklusioner vedrørende optag af kunstig intelligens i forskning som forberedelse til den kommende EU-strategi om emnet. Rådskonklusionerne fokuserer på, hvordan rammevilkårene for optag af kunstig intelligens i forskning kan forbedres i EU for at sikre lederskab i flere kritiske sektorer. Rådskonklusionerne efterlyser en mere strategisk tilgang til optaget af kunstig intelligens i forskning i EU. Det understreges i rådskonklusionerne, at der er et behov for, at den kommende EU-strategi forbinder og supplerer de nuværende indsatser og instrumenter inden for kunstig intelligens på nationalt og EU-niveau.

Rådskonklusionerne er på dagsordenen for rådsmødet (forskning og rum) den 23. maj 2025 med henblik på vedtagelse. Regeringen støtter vedtagelsen af rådskonklusionerne.

2. Baggrund

Formandskabet har fremlagt udkast til rådskonklusioner vedrørende optag af kunstig intelligens i forskning som forberedelse til den kommende EU-strategi om emnet. Rådskonklusionerne skal tjene som Rådets input til Europa-Kommissionens videreudvikling af den kommende strategi.

Sagen forventes på dagsordenen for rådsmødet (forskning og rum) den 23. maj 2025 med henblik på vedtagelse. Rådet træffer beslutning med enstemmighed. Europa-Parlamentet skal ikke høres.

3. Formål og indhold

Rådskonklusionerne fokuserer på, hvordan rammevilkårene for brugen af kunstig intelligens i forskning kan forbedres i EU for at sikre lederskab i flere kritiske sektorer. Det fremhæves, at der på nuværende tidspunkt ikke eksisterer en strategisk ramme på EU-niveau, som understøtter optaget af kunstig intelligens i forskning. I den sammenhæng understreges det i rådskonklusionerne, at der er et behov for, at den kommende EU-strategi forbinder og supplerer de nuværende indsatser og instrumenter inden for kunstig intelligens på EU-niveau.

Rådskonklusionerne sætter fokus på behovet for, at den kommende EU-strategi skal understøtte udviklingen af tværdisciplinære økosystemer omkring anvendelsen af kunstig intelligens i forskning. Der opfordres til at udarbejde en fælles europæisk dagsorden for optag af kunstig intelligens i forskning, som skal gøre det lettere for forskere fra forskellige domæner at samarbejde om anvendelsen af kunstig intelligens i deres forskning.

Rådskonklusionerne understreger vigtigheden af adgang til finansiering, data og talent inden for høj-performance computere (HPC) for, at EU kan øge sin konkurrenceevne inden for kunstig intelligens. Der opfordres til, at Europa-Kommissionen finder nye muligheder for at understøtte adgangen til disse ressourcer for det samlede forsknings- og innovationslandskab i EU.

Rådskonklusionerne fokuserer særligt på adgangen til talent og opkvalificeringen af forskere til at anvende kunstig intelligens i forskning. Der opfordres til, at Europa-Kommissionen lancerer nye initiativer for at tiltrække og fastholde forskerstalent inden for kunstig intelligens samt etablere nye opkvalificeringsprogrammer, som skal styrke europæiske forskeres færdigheder inden for kunstig intelligens. Rådskonklusionerne opfordrer også medlemsstaterne til at støtte deres videregående uddannelser med indsatser, som kan forberede de studerendes digitale færdigheder.

Rådskonklusionerne understreger vigtigheden af, at kunstig intelligens i forskning udvikles ud fra en troværdig og etisk tilgang. Der opfordres til, at Europa-Kommissionen udvikler kvalitetsstandarder til anvendelsen af kunstig intelligens i forskning samt aktivt monitorerer effekten af indsatserne i den kommende EU-strategi for at sikre, at kunstig intelligens bliver implementeret med respekt for europæiske værdier.

Rådskonklusionerne noterer, at Europa-Kommissionen vil etablere et forskningsråd for europæisk kunstig intelligens. I denne sammenhæng opfordres Europa-Kommissionen til at arbejde tæt sammen med medlemsstaterne om at definere formålet af teknologirådet for at sikre synergier med eksisterende initiativer og strukturer inden for området.

Endelig sætter rådskonklusionerne fokus på behovet for at sikre bedre adgang til infrastrukturer og data på tværs af EU. Rådskonklusionerne opfordrer til, at eksisterende infrastrukturer og økosystemer omkring europæiske HPC'er og fabrikker for kunstig intelligens skal involveres i indsatser vedrørende adgang til infrastrukturer under den kommende EU-strategi.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Ikke relevant.

5. Nærhedsprincippet

Der redegøres ikke for nærhedsprincippet i denne sammenhæng, da der ikke er tale om stillingtagen til konkrete forslag.

6. Gældende dansk ret

Ikke relevant.

7. Konsekvenser

Vedtagelsen af rådskonklusioner har ikke lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser. Indholdet i konklusionerne kan dog senere blive udmøntet i konkrete retsakter, der kan medføre økonomiske konsekvenser. Der vil blive foretaget en særskilt vurdering af dette ved fremsættelsen af sådanne retsakter.

8. Høring

Samlenotatet har været i høring i EU-specialudvalget for forskning med frist den 2. maj 2025.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der forventes at være opbakning til vedtagelsen af rådskonklusionerne.

10. Regeringens generelle holdning

Regeringen støtter vedtagelsen af rådskonklusionerne. Regeringen er enig i, at optaget af kunstig intelligens i forskning kan have en vigtig rolle i forhold til samfundets store udfordringer, herunder inden for sikkerhed, sundhed samt den grønne og digitale omstilling.

Generelt anser regeringen det for vigtigt, at EU sikrer lederskab inden for kunstig intelligens i forskning, særligt for at styrke EU's konkurrenceevne og sikre Europas strategiske autonomi.

Regeringen støtter udviklingen af et stærkt europæisk økosystem inden for optag af kunstig intelligens i forskning med bedre adgang til talent, infrastrukturer og data for forskere og virksomheder, men udviklingen skal ske i samspil med eksisterende indsatser inden for forsknings- og teknologiinfrastrukturer. Regeringen finder det vigtigt, at nye initiativer, hvor formålet er at fremme færdigheder inden for kunstig intelligens hos videregående uddannelser, skal lanceres i overensstemmelse med nationale kompetencer og institutionel autonomi, og uden at foregribe kommende forhandlinger om EU's flerårige finansielle ramme post 2027 og EU's årlige budget.

11. Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt for udvalget.

Punkt 9: Udveksling af synspunkter om anvendelse af rumbaseret data til øget resiliens, sikkerhed og krisehåndtering i EU

- Politisk drøftelse
- Nyt notat

KOM-dokument foreligger ikke.

1. Resumé

Det polske formandskab ønsker at drøfte brugen af satellitdata, særligt jordobservationsdata, i forbindelse med krisehåndtering og civil beskyttelse. Det polske formandskab ser et stort potentiale i bedre integration og koordinering af sådanne kapaciteter samt udvikling af nye teknologier såsom kunstig intelligens.

Regeringen bakker op om drøftelsen. Regeringen finder det væsentligt, at EU i højere grad koordinerer brugen af nationale, EU- og kommercielle kapaciteter, samt at der udvikles nye løsninger inden for jordobservationsdata og anvendelsen heraf. Regeringen finder det vigtigt, at man har fokus på potentialet ved kommercielle aktørers bidrag, herunder at opstartsvirksomheder og SMV'er kan udvikle nye anvendelser af rumdata, således at både eksisterende og nye aktører kan indgå i den samlede europæiske kapacitet. Regeringen ser dertil et stort potentiale i udnyttelse af kunstig intelligens samt integration af rumdata og supplerende datakilder. Dette gør det muligt at levere operativ information, der forbedrer evnen til at identificere trusler, og som muliggør hurtigere og mere effektive beslutningsprocesser. Regeringen finder det desuden vigtigt at sådanne løsninger foregår inden for rammerne af AI-forordningen.

2. Baggrund

Det polske formandskab ønsker en drøftelse af rumpolitik i konteksten af EU's sikkerheds- og krisehåndtering, særligt vedr. brugen af satellitdata og synergier med data fra andre sektorer. Den politiske drøftelse hænger således direkte sammen med rådskonklusioner om anvendelse af jordobservationsdata fra satellitkonstellationer til civilbeskyttelse og krisestyring, der også er på dagsordenen.

3. Formål og indhold

Formandskabet ønsker med den politiske drøftelse at skærpe fokus på europæisk sikkerhed og krisehåndtering og det stigende potentiale ved at bruge rumdata i denne sammenhæng. En central udfordring i den sammenhæng er, at det er vanskeligt at omsætte rumdata til anvendelig information for brugerne. Dertil er infrastrukturen bag satellitdata sårbar over for cyber-angreb, og selve data er sårbar over for manipulering. Drøftelserne vil desuden omhandle muligheder ved brugen af kunstig intelligens i forbindelse med analyse af data og beslutningsprocesser.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Ikke relevant.

5. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant, da der er tale om en politisk drøftelse.

6. Gældende dansk ret

Den politiske drøftelse medfører ingen konsekvenser for gældende dansk ret.

7. Konsekvenser

Sagen medfører i sig selv ingen konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, erhvervslivet, miljøet eller beskyttelsesniveauet, og den forventes heller ikke at lede til beslutninger, der kan få økonomiske konsekvenser. Der vil blive foretaget en særskilt vurdering, såfremt der bliver fremlagt forslag fra Europa-Kommissionen.

8. Høring

Samlenotatet har været i høring i EU-specialudvalget for rum med frist den 1. maj 2025.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der forventes at være opbakning til drøftelsen fra andre medlemsstater.

10. Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen bakker op om drøftelsen. Regeringen finder det væsentligt, at EU i højere grad koordinerer brugen af EU, nationale og kommercielle kapaciteter, samt at der udvikles nye løsninger inden for jordobservationsdata og anvendelsen heraf.

Regeringen finder det vigtigt, at man har fokus på potentialet ved kommercielle aktørers bidrag, herunder at opstartsvirksomheder og SMV'er kan udvikle nye anvendelser af rumdata, således at både eksisterende og nye aktører kan indgå i den samlede europæiske kapacitet.

Regeringen ser dertil et stort potentiale i udnyttelse af kunstig intelligens samt integration af rumdata og supplerende datakilder. Dette gør det muligt at levere operativ information, der forbedrer evnen til at identificere trusler, og som muliggør hurtigere og mere effektive beslutningsprocesser. Regeringen finder det desuden vigtigt, at sådanne løsninger foregår inden for rammerne af AI-forordningen.

11. Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt for udvalget.

Punkt 10: Rådskonklusioner om anvendelse af jordobservationsdata fra satellitkonstellationer til civilbeskyttelse og krisestyring

- Vedtagelse
- Nyt notat

KOM-dokument foreligger ikke.

1. Resumé

Formandskabet har fremsat udkast til rådskonklusioner vedrørende anvendelse af jordobservationsdata fra satellitkonstellationer til civilbeskyttelse og krisestyring. Rådskonklusionerne fremhæver potentialet ved at bruge rumdata til at håndtere både naturskabte og menneskeskabte kriser. Der lægges op til koordineret brug af eksisterende EU-, nationale og kommercielle kapaciteter samt udvikling af nye løsninger.

Dertil peger rådskonklusionerne på vigtigheden af at anvende kunstig intelligens, som muliggør hurtigere og mere effektiv identificering af trusler, analyser og beslutningsprocesser. I den sammenhæng er der behov for yderligere kapacitetsopbygning, en bredere udbredelse af jordobservationsdata og værktøjer, der kan sikre bedre udnyttelse af data. Rådskonklusionerne støtter desuden implementeringen af AI-forordningen, særligt i henhold til privatliv og sikkerhedsstandarder.

Regeringen støtter vedtagelsen af rådskonklusionerne. Regeringen støtter også grundlæggende rådskonklusionernes fokus på behovet for bedre koordinering mellem statslige, institutionelle og kommercielle aktører. Regeringen understreger vigtigheden af, at AI-forordningen fremhæves som den juridiske ramme for anvendelse af kunstig intelligens, da det er vigtigt at forholde sig til de allerede vedtagne regler inden for dataintegritet og etableringen af fælles etiske og sikkerhedsmæssige standarder.

2. Baggrund

Formandskabet har fremsat udkast til rådskonklusioner vedrørende anvendelse af jordobservationsdata fra satellitkonstellationer til civilbeskyttelse og krisestyring. Formandskabet ønsker at skærpe fokus på katastrofer, som er en større udfordring år for år, bl.a. i form af et 2024, hvor man oplevede nogle af de hidtil dyreste katastrofer i Europa. Samtidigt vokser potentialet ved at bruge rumdata til at håndtere disse kriser.

Sagen forventes på dagsordenen for rådsmødet (forskning og rum) den 23. maj med henblik på vedtagelse. Rådet træffer beslutning med enstemmighed. Europa-Parlamentet skal ikke høres

3. Formål og indhold

Indledningsvist fremhæves Rådets tidligere konklusioner om brug af jordobservationsdata og kunstig intelligens til brug blandt EU's borgere. Dertil fremhæves vigtigheden af jordobservationsdata for EU's konkurrenceevne, forsvar og civile sikkerhed, herunder en mulig udvikling af en myndighedsrettet jordobservationstjeneste, samt den grønne og den digitale omstilling.

Rådskonklusionerne understreger potentialet ved koordineret anvendelse af satellitdata og tjenester ifm. håndtering af både naturskabte og menneskeskabte kriser.

Rådskonklusionerne fremhæver, at koordineret adgang til realtidsdata samt integrering af jordobservationsdata og data fra andre kilder gør EU og medlemsstaterne i stand til at levere tidlig varsling og til at agere hurtigere i krisesituationer.

Konklusionerne påpeger, at der er behov for bedre samarbejde medlemsstaterne imellem og mellem medlemsstaterne og EU. I den sammenhæng understreges medlemsstaternes suverænitet på forsvars- og sikkerhedsområdet og ift. deling af sensitive data.

Rådskonklusionerne peger på nødvendigheden af at udnytte eksisterende jordobservationskapaciteter, herunder national infrastruktur og kommercielle data, samt at udvikle nye løsninger, når det kommer til indsamling, analyse og udveksling af satellitdata.

Regelmæssige og præcise data om miljøforandringer har præventiv indvirkning på sikkerheden, idet de gør medlemsstaterne bedre rustede til at beskytte deres borgere. I den sammenhæng støtter rådskonklusionerne op om synergier mellem rumprogrammets Copernicus-komponent, Rumprogrammet for sikker konnektivitet, *Destination Earth* initiativet og fremtidige projekter med dobbelt anvendelse. Konklusionerne påpeger også relevansen af relaterede ESA-programmer.

I rådskonklusionerne peges der på vigtigheden af at anvende kunstig intelligens, da man herved kan opnå automatiseret identificering af trusler, mere effektiv processering og analyse af store datamængder samt realtids-monitorering af katastrofer. Det understreges, at integrationen af satellitdata og supplerende datakilder gør den operative værdi af den information, der genereres, endnu stærkere.

Rådskonklusionerne fastslår, at kunstig intelligens muliggør hurtigere og mere effektive beslutningsprocesser, men at menneskelig ekspertise stadig er en forudsætning, når det gælder validering og beslutningstagen.

Rådskonklusionerne understreger, at der er behov for yderligere kapacitetsopbygning, en bredere udbredelse af jordobservationsdata og værktøjer, der kan sikre bedre udnyttelse af data. I den sammenhæng fremhæves arbejdet med *Copernicus Data Space Ecosystem*.

Rådskonklusionerne støtter implementeringen af AI-forordningen, særligt i henhold til privatliv og sikkerhedsstandarder. Det understreges, at AI løsninger skal implementeres indenfor et solidt regelsæt, som kan sikre dataenes integritet overfor nye trusler.

Slutteligt fremsætter rådskonklusionerne udfordringer og anbefalinger. Disse går på, at man bør sikre, at udviklingen af ny infrastruktur til satellitdata kan integreres i eller samarbejde med eksisterende systemer og datastandarder. Det anbefales derfor, at medlemsstaterne anvender eksisterende standarder og eventuelt fastsætter fælles standarder. Dertil understreges vigtigheden af cybersikkerhed for de systemer, der indsamler og bearbejder data, samt at opretholde dataintegritet. I den sammenhæng fremhæves implementeringen af NIS2. Desuden understreges vigtigheden af forskning, udvikling og uddannelse indenfor avancerede teknologier

for at udnytte det fulde potentiale af kunstig intelligens. Konklusionerne noterer til sidst, at man bør fokusere på at udbrede kendskab til dataenes anvendelsesmuligheder.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Ikke relevant.

5. Nærhedsprincippet

Der redegøres ikke for nærhedsprincippet i denne sammenhæng, da der ikke er tale om stillingtagen til konkrete forslag.

6. Gældende dansk ret

Ikke relevant.

7. Konsekvenser

Vedtagelsen af rådskonklusioner har ikke lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser. Indholdet i konklusionerne kan dog senere blive udmøntet i konkrete retsakter, der kan medføre økonomiske konsekvenser. Der vil blive foretaget en særskilt vurdering af dette ved fremsættelsen af sådanne retsakter.

8. Høring

Samlenotatet har været i høring i EU-specialudvalget for rum med frist den 1. maj 2025.

Københavns Universitet har afgivet følgende bemærkninger:

"Overordnet set fremgår det ikke af notatet, at landbrug og fødevarerforsyningsikkerhed er et konkret anvendelsesområde for jordobservationsdata - selvom:

- jordobservationsdata i praksis spiller en central rolle i præcisionslandbrug, afgrødeovervågning, tørkemonitorering m.m.
- Copernicus-programmet har dedikerede produkter til landbrugssektoren, bl.a. via Copernicus Land Monitoring Service (CLMS) og Copernicus Global Food Security Platform".

"Københavns Universitet vil derfor foreslå, at anvendelsen af jordobservationsdata til landbrugsformål og fødevarerforsyningsikkerhed inddrages tydeligere i notatet. Jordobservation spiller i stigende grad en central rolle i præcisionslandbrug, afgrødeprognoser og vurdering af arealanvendelse - områder, som er afgørende for både EU's grønne omstilling og strategiske fødevarerautonomi".

"I forlængelse af rådskonklusionernes fokus på krisestyring og civilbeskyttelse foreslås det, at jordobservationens bidrag til fødevarerberedskab og langsigtet forsyningsikkerhed eksplicit fremhæves som et strategisk relevant anvendelsesområde. Dette vil være i tråd med både Copernicus-programmets kapaciteter og EU's ambitioner om større resiliens i værdikæderne".

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der forventes at være opbakning til vedtagelsen af rådskonklusionerne.

10. Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen støtter vedtagelsen af rådskonklusionerne. Regeringen er enig i, at bedre udnyttelse af jordobservationsdata har stort potentiale ift. håndtering af kriser, herunder særligt øget brug af kunstig intelligens. Regeringen støtter også

grundlæggende rådskonklusionernes fokus på behovet for bedre koordinering mellem statslige, institutionelle og kommercielle aktører.

Regeringen er enig i, at der er behov for at øge kendskabet til rumdataenes anvendelsesmuligheder samt skabe grobund for, at f.eks. opstartsvirksomheder og SMV'er kan udvikle nye og innovative anvendelser.

Regeringen ser dertil et stort potentiale i udnyttelse af kunstig intelligens samt integration af rumdata og supplerende datakilder. Dette gør det muligt at levere operativ information, der forbedrer evnen til at identificere trusler, og som muliggør hurtigere og mere effektive beslutningsprocesser. Regeringen finder det desuden vigtigt, at sådanne løsninger foregår indenfor rammerne af AI-forordningen.

11. Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt for udvalget.